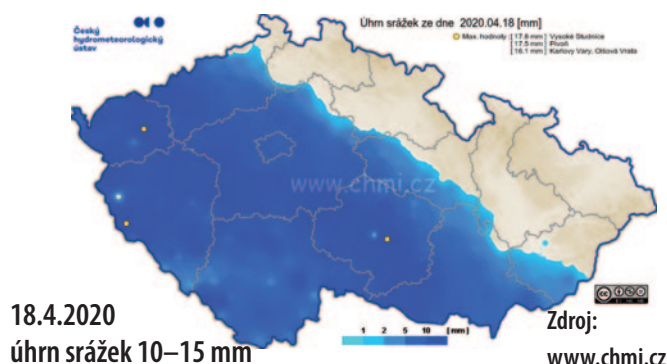
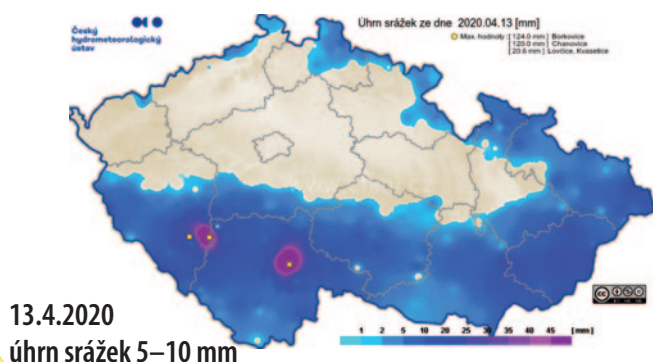

Dosavadní srážky za měsíc duben

Chcete vědět více o řepce a řepkovém oleji?

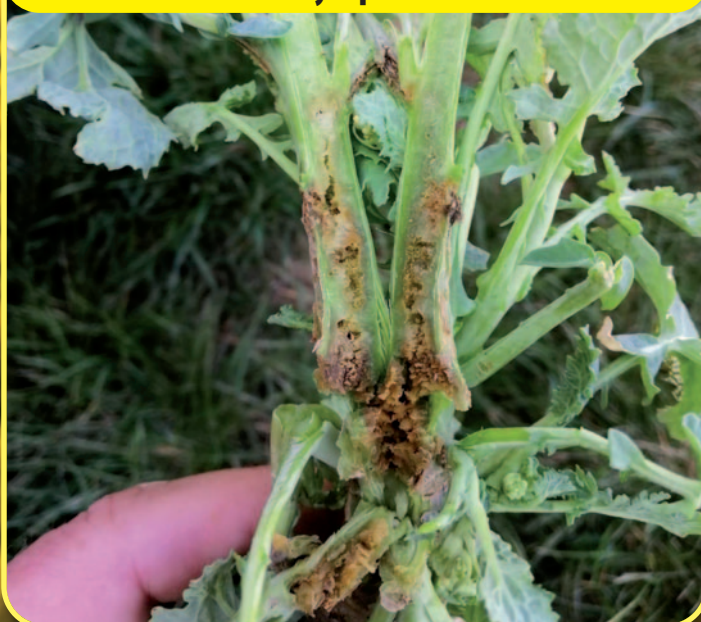
Hledáme zkušeného agronoma

Svaz pěstitelů a zpracovatelů olejnin
hledá do svého týmu zkušeného agronoma na pozici
REGIONÁLNÍHO ZÁSTUPCE pro severočeský region
(okresy ÚL, DC, CL, ME, MB, LB, JN, SM, JC, TU)

Připravujeme pro Vás prohlídky poloprovozních odrůdových pokusů

- Termíny konání od 19.5. - 29.5. (pouze Vysočina do 4.6.)
- Vzhledem k omezení shromažďování nebude jednotný začátek akce
- Akce bude probíhat pouze na poli
- Ve vybrané dny bude přítomný agronom SPZO (9:00 – 14:00 hod.)
- V ostatní dny lze pokusy individuálně navštívit, odrůdy budou označeny a doplněny podrobnějším popisem
- Přednášky budou nahrazeny formou krátkých videí k vybraným tématům, bude je možno shlédnout na webových stránkách SPZO

V porostech řepky se lokálně silně projevuje poškození od larev dřepčíka olejkového v kombinaci s mrazovým poškozením

Sklizeň řepky v EU nižší než loni.

Řepka v EU. Pozdní mrazy a výrazně podnormální srážky v klíčových producentních regionech si vybraly svou daň na vyhlídkách výnosů z řepky v EU. Je pravděpodobné, že počasí zůstane v příštích 2-3 týdnech převážně suché a teplé, což poskytuje malou naději na zotavení stavu porostů a tento vývoj se negativně odrazí v produkci řepky.

Zejména Francie byla zasažena nepříznivými povětrnostními podmínkami, ale kriticky nízké srážky jsou hlášeny také v některých částech Německa, Polska, Česka, Maďarska a Rumunska. Na rozdíl od předpokládaného růstu produkce o 0,3 mil. t před měsícem se nyní očekává pokles produkce řepky v EU o 0,3 milionu tun.

● Odhad produkce v roce 2020 klesá na 14leté minimum 16,7 milionu t.

Protože však plocha řepky v EU meziročně klesla o 220.000 ha, předpokládá tato prognóza zvýšení průměrného výnosu o 2–3 %. Vzhledem k pokračujícímu suchu nemusí být ani tato nepříznivá prognóza konečná.

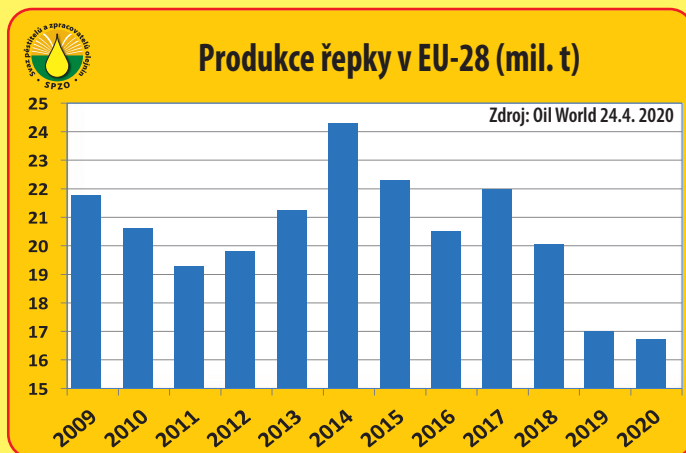
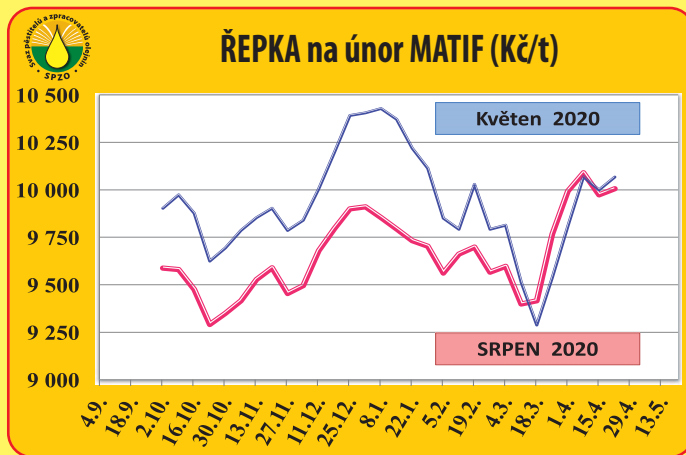
Cena řepky na srpen na burze je celý duben stabilní. Od začátku dubna se pohybuje v rozmezí 360-370 €/tunu. Prognózy produkce řepky se však snížily, coronavirová opatření se v EU uvolňují, ropa je stále levná, producenti neprodávají a obchodníci v době nejistoty vyčkávají.

Německo. Poptávka lisoven po loňské řepce je malá, lisovny jsou již zásobeny. Poptávka lisoven po řepce ze sklizně 2020 je však od poloviny března obzvláště silná a probudila se dříve než v jiných letech. Důvodem je i možný nedostatek řepky v roce 2020/21. Zpracovatelé se proto více zajímají o novou sklizeň, ale ochota výrobců prodávat prakticky neexistuje, neboť coronavirová krize způsobuje nejistotu. Kromě toho je cenová hladina neatraktivní a vývoj produkce nejistý. Noční mrazy, nedostatečné srážky a napadení škůdci snižují výnosový potenciál regionálně. Žádný zemědělec nechce uzavírat smlouvy na zboží, které může dodat později. To zvýšilo před-smluvní ceny dříve a více než v předchozím roce.

● Na rozdíl od Evropy bude čínské zpracování řepky omezeno nedostatečným dovozem řepky kvůli dosud nevyřešenému obchodnímu konfliktu s Kanadou. Od srpna 2019 do února 2020 byl vývoz kanadské řepky do Číny v průměru pouze 120 tis. tun měsíčně. Prudké snížení dovozu pravděpo-

dobně omezí čínské lisování řepky, dojde k meziročnímu snížení o 1,9 milionu t řepky.

- Čínský dovoz sóji se oživuje a zotavuje. Roste nad úroveň dubna předchozího roku. Brazílský vývoz sóji předčil očekávání, je poháněn neobvykle velkými nákupy právě z Číny.
- Turecko. S cílem snížit inflační účinek ruského zákazu vývozu slunečnice a zabránit nedostatku na domácím trhu turecká vláda snížila dovozní clo na slunečnicový olej.
- Obavy z ekonomických dopadů globální pandemie ovládají trh s ropou, ceny dále prudce klesají a přelévají se do většiny rostlinných olejů, především na palmové a sójové oleje. Cena ropy Brent se neudržela ani na 30 dolarech a klesla na 15,98 USD/barel (22,4.).
- Ceny palmového oleje na burze v Kuala Lumpuru za týden prudce ztratily hodnotu. Pokles o 8,6 % oproti předchozímu týdnu znamená nejnižší úroveň od poloviny října 2019. Podle účastníků trhu je za poklesem cen pokles cen ropy, její hodnota se za jediný obchodní den snížila na polovinu. Pokračující nejistota covid19 ohledně poptávky po palmovém oleji a rostoucích zásob palmového oleje jsou hlavními důvody poklesu. Nejnovější zpráva FAS o zásobování Malajsie palmovým olejem pro hospodářský rok 2020/21 také vypadá jako medvědí. Analytici očekávají produkci o 1,0 až 2,0 mil. tun vyšší, což odůvodňují vyhlídkou na příznivější počasí ve srovnání s předchozím rokem.

Škodlivé výskyty bejломorky kapustové jsme poprvé zaznamenali již před více než 20 lety. V současnosti nebývají škody tak rozsáhlé jako před lety, ale přesto patří bejломorka stále k nebezpečným škůdcům řepky. Závažnost poškození šešulí ještě zvyšuje skutečnost, že řepka nemůže poškozené šešule kompenzovat.

↑ Obr. 1: Bejломorka kapustová na květu řepky

Životní cyklus

V posledních letech se životní cyklus této drobné mušky částečně změnil. Patrně vlivem teplé zimy se samičky bejломorky kapustové objevují v porostech řepy často již na začátku květu. Ohroženy jsou tedy porosty již od poloviny květu, kdy se z prvních květů vyvíjí již malé šešule.

Samičky bejломorky kapustové kladou vajíčka v porostech za teplého, suchého a bezvětrného počasí. V posledních letech využívají ke kladení vajíček i krátkého příznivého období a během kritického období může jejich výskyt mít 3–4 vrcholy.

Monitoring a práh škodlivosti

Ochrana proti bejlomorce by měla být prováděna na základě signalizace a zjištěného kritického čísla. Správný termín aplikace rozhoduje o úspěšnosti ošetření více než volba přípravku. Vhodně zvolený termín zvyšuje účinnost ošetření od 10 do 40 %.

Škůdce je zjišťován v porostech při teplotě nad 15 °C v posledních hodinách od fáze plného květu do konce dokvétání

↑ Obr. 2: Bejломorka kapustová na šešuli

porostu. Ošetření se zahájí, jestliže je zjištěno průměrně 0,25 samičky na jedno květenství. Tato hodnota však bývá v praxi jen obtížně stanovitelná.

Zjednodušením signalizace je použití žlutých Mörickeho misek, které se do porostu umístí na začátku květu. Nevhodné jsou žluté lepové pásy, kde se bejломorka prakticky nedá rozlišit od podobných druhů dvoukřídlého hmyzu.

Do Mörickeho misek umístěných na zemi se chytne více bejlomorek samiček i samečků. Takto umístěné misky dávají objektivní informace o období líhnutí bejlomorek. Období kladení vajíček lépe signalizuje Mörickeho miska umístěná v zóně květů a šešulí, kam se zachytávají pouze kladoucí samičky. Doporučuje se ošetřovat při nálezů i jednoho jedince během jednoho dne.

Je důležité nezaměňovat bejloomorku za blanokřídlé parazitoidy. Parazitoidi mají kratší nohy a tzv. stopkatý zadeček, který je stavbou podobný zadečku vosy. Parazitoidi jsou v porostu nápadnější a často se doslovně „rojí“ v okolí květů.

↑ Obr. 3: Blanokřídlý parazitoid

↑ Obr. 4: Vpravo dvě bejloomorky, vlevo blanokřídlý parazitoid

Chemická ochrana

Aplikace neonikotinoidů

Acetamiprid

Termín aplikace neonikotinoidů musí být zvolen podle zjištěného vrcholu kladení samiček do šešulí. Systémově působící neonikotinoidy hubí líhnoucí se larvičky v šešulích a mají relativně dlouhou dobu účinnosti. Účinnost acetamipridu (Mospilan 20 SP) ovlivňuje dávka a vhodně zvolený termín aplikace. Při aplikaci na základě signalizace kladení se zvyšuje účinnost až o 20 % ve srovnání s aplikací dle průběhu kvetení.

Ještě významnější jsou rozdíly v dávkách – nízké dávky 0,12 kg/ha jsou neúčinné (účinnost maximálně 17 %). Ekonomicky výhodná je aplikace dávky 0,15 kg/ha – průměrná účinnost byla téměř 60 %. Dávka 0,18 kg/ha měla účinnost ještě asi o 10 % vyšší.

Významnější zvýšení účinnosti bylo zjištěno při přidání smáčedel. V pokusech bylo použito smáčedlo (adjuvant) Spartan s maximální účinností téměř 76 %.

Thiakloprid

Zkoušeny byly přípravky Biscaya 240 OD, Bariard a Ecal Ultra. Termín v plném květu má jen průměrnou účinnost okolo 45 %. Aplikace thiaklopridu v období odkvétání patří v ochraně proti bejlmorce opakovaně k velmi účinným variantám. Účinkuje především proti larvám v šešulích. Účinnost kolísá v průměru okolo 83 %. Maximální účinnost na některých lokalitách dosahuje až hranice 90–95 %.

Aplikace pyretroidů

Pyretroidy je nutné ošetřovat v době maximálního letu dospělců v porostu, který lze relativně obtížně signalizovat a může se několikrát opakovat. Pyretroidy účinkují pouze proti dospělcům.

Použití všech registrovaných pyretroidů v době letu bejlmorok dosahuje dobrých, ale kolísavých výsledků. Obvyklá účinnost bývá okolo 50 %, ale často může být výrazně nižší. Naopak při správné načasování může dosáhnout až 84 % účinnosti, ale takové výsledky jsou v praxi velmi vzácné.

Kombinace pyretroidů s neonikotinoidy

Kombinovaný přípravek Proteus 110 OD aplikovaný v plném květu dosáhl účinnosti v průměru 83 %, v období odkvétání byla účinnost kombinace maximálně 76 %.

↑ Obr. 5: Poškození larvickami dřepčíka olejkového a mrazem

— KVETOUČÍ ŘEPKA VYŽADUJE FUNGICIDNÍ OCHRANU —

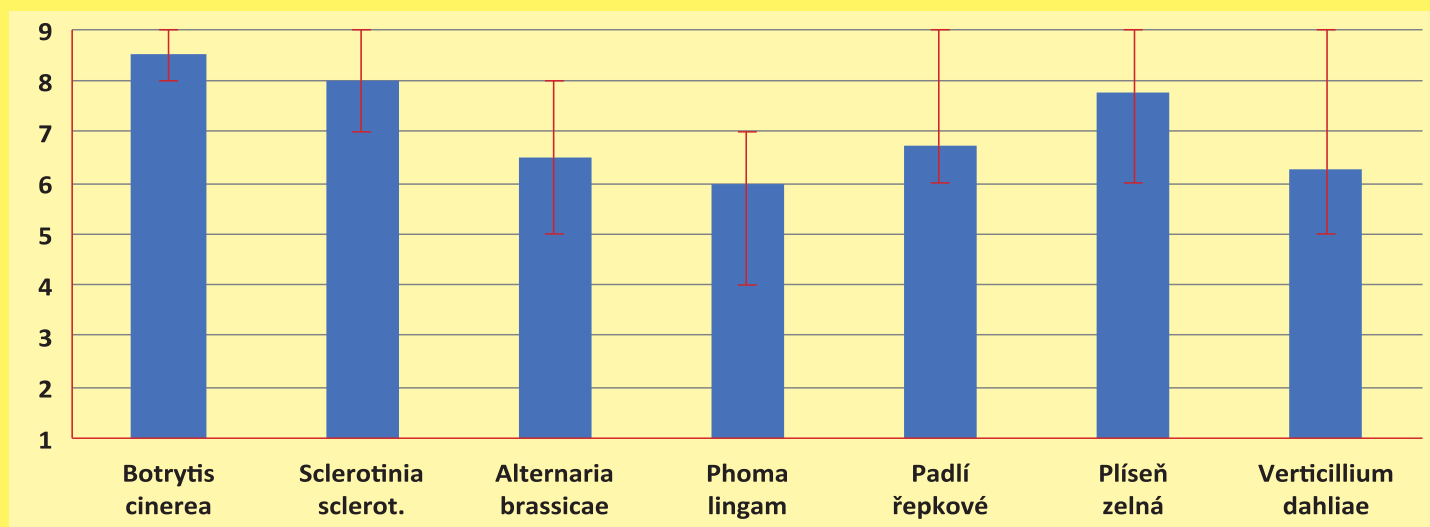
Ing. Roman Hnilička, Ph.D.

Dosavadní průběh počasí může v mnohém připomínat loňskou sezónu. Silným a nadějným porostům v tomto období začala scházet vláhla, což se negativně odrazilo na tvorbě postranních větví, ale i redukcí květů. Letošní duben také není pro rostliny moc přívětivý. Z kraje dubna byl dokonce na 20 meteorologických stanicích překonán nebo vyrovnán měsíční rekord minimálních teplot. Teploty klesly většinou na -5 až -10 °C, ojediněle i pod -15 stupňů. A zdá se, že v letošní sezoně bude také rozhodujícím intenzifikačním faktorem vláhla.

Dubnové mrazy a poškození rostlin od larviček, hlavně dřepčíka olejkového nebo krytonosců, některé porosty oslabilo. Rychle se začalo s nápravou, jejíž hlavním cílem bylo zabránit vniknutí houbových chorob do poškozených pletiv.

Po Velikonocích se začaly objevovat první nakvétající porosty řepky. Jednalo se o méně nahnojené porosty v teplejších oblastech a postupně se přidávaly další plochy. Dnes (23.4.) již není problémem nalézt souvisle kvetoucí porosty. A to je ten pravý

okamžik začít přemýšlet o fungicidním ošetření v květu. Tímto zásahem se snažíme porosty chránit hlavně proti infekci hlízenky obecné, ale zapomínat bychom neměli také na fomu, černě, nebo verticilium. Protože právě tyto tři choroby se v loňské sezoně nejvíce podílely (krom sucha) na snížení výnosu. Dostať se účinnou chemickou ochranou, kterou bychom verticilium potlačili ještě v této sezoně, zatím nemáme. Boj s touto chorobou musí být systematický a vycházet musí už z osevního postupu, agrohygieny, správného výběru odrůdy a vhodné je

↑ Graf 1: Průměrné napadení houbovými chorobami v roce 2019 (osa Y: 9 = nejlepší stav, 1 = nejhorší stav)

používat biologické preparáty jako Contans nebo Polyversum. Proto se soustředíme na zbývající choroby.

Dosavadní zdravotní stav je na většinou dobré úrovni. Porosty jsou dobře provětrávány a suché a teplé počasí nepřeje rozvoji houbových chorob. Přesto se již nyní najdou počáteční infekce černí, fomy, nebo plísně šedé.

Aby mohlo dojít k rozvoji houbových chorob (hlízenky) jsou potřeba teploty okolo 20 °C, ovlhčení listové plochy alespoň 48 hodin a přítomnost askospor hlízenky.

Infekční tlak v porostech řepky je detekován zpravidla každý rok. Ne každý rok jsou však podmínky vhodné pro její propuknutí.

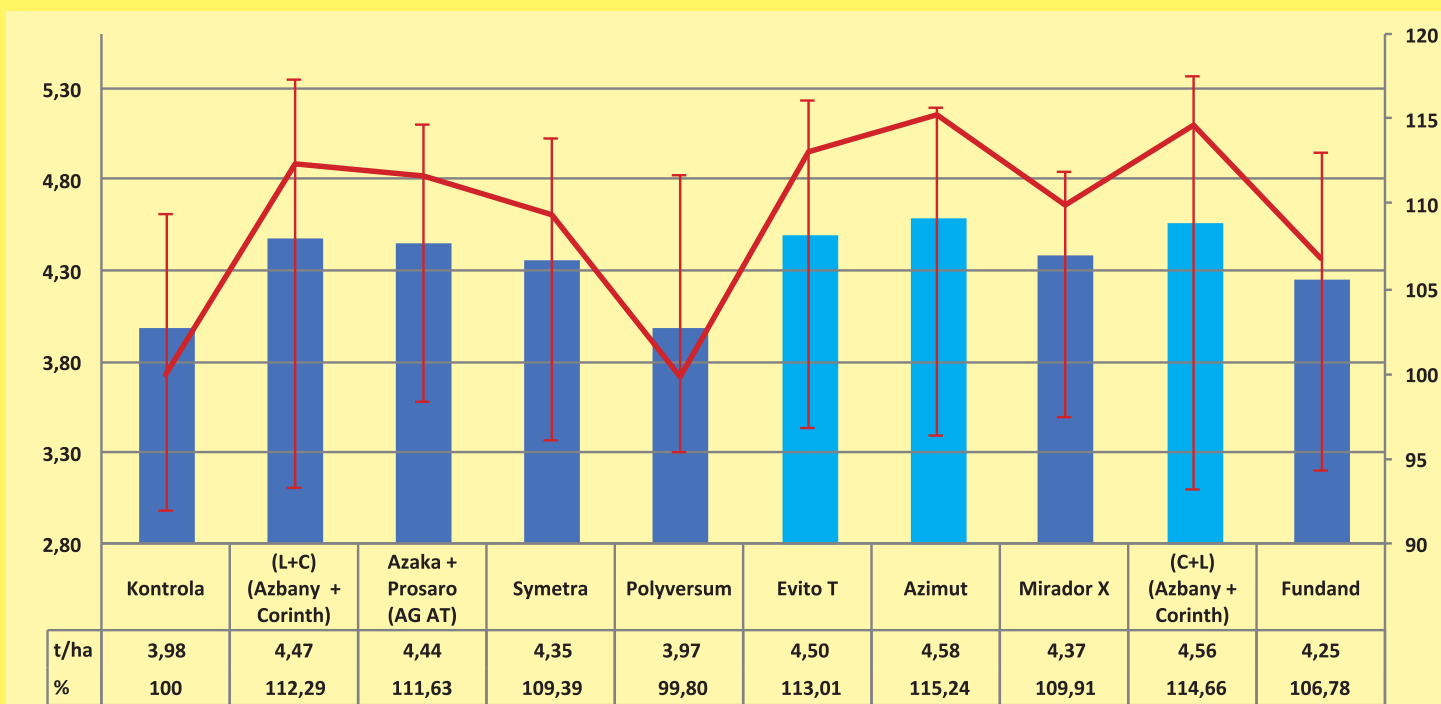
Vlastní aplikace fungicidů by pak měla připadnout na dobu, kdy začínají opadávat první okvětní plátky. Tento termín je však pouze orientační. Vždy bychom měli přihlédnout k aktuálnímu

stavu porostů a průběhu počasí. V případě velké pravděpodobnosti srážek je vhodnější časnější aplikace fungicidů. Naopak zdravé, dobře provětrávané porosty v suchém a teplém počasí můžeme ošetřovat o něco později. Pozor však u strobilurinových přípravků na green efekt.

V loňské sezoně se nejvíce v našich pokusech osvědčilo fungicidní ošetření v květu přípravkem Azimut, dále pak kombinace Azbany + Corinth a Evito T viz graf 2.

↑ Obr. 1: Počáteční infekce fomy

↑ Graf 2: Průměrný výnos (t/ha) poloprovozních fungicidních pokusů v roce 2019 (průměr ze 4 lokalit, L = Lynx, C = Caramba)

TERMÍNY PROHLÍDKY POLOPROVOZNÍCH POKUSŮ

Předpokládané místo a termín konání prohlídky poloprovozních odrůdových pokusů SPZO.
Prosíme firemní zástupce o individuální prohlídky mimo vyznačené dny.

	Středočeský reg.	Jihočeský reg.	Západočeský reg.	Severo-západočeský reg.	Severočeský reg.	Východočeský reg.	Jihomoravský reg.	Severomoravský reg.	Českomoravský reg.
19.05.20	Řisuty	Slověnice	Měcholupská zemědělská, a.s.	Kůstí (u Plzně)*				Rokytnice u Přerova	
20.05.20	Červené Janovice	Opařany		Hrušovany			Moutnice	Kunín	
21.05.20	Řisuty	Choustník		Kralovice		Dolní Újezd	Moutnice	Opavice a.s.*	
22.05.20	Červené Janovice					Dolní Újezd			
26.05.20		Slověnice		Hrušovany	Chorušice			Rokytnice u Přerova	Čechtice
27.05.20		Opařany	Měcholupská zemědělská, a.s.	Kralovice	Chorušice		Prusinovice	Kunín	
28.05.20		Choustník					Prusinovice	Opavice a.s.*	Sedlejev
02.06.20									Čechtice
04.06.20									Sedlejev

* Jedná se o odrůdové pokusy zaměřené na *Plasmodiophoru brassicae*. Více informací na www.spzo.cz

© Květy olejnin - tiskovina pro členy Svazu pěstitelů a zpracovatelů olejnin (SPZO) ISSN 1213 - 1989

Ročník XXV., Květy olejnin č. 5, uzávěrka 28.4.2020

Evidenční číslo periodického tisku: MK ČR E 22471

Vydává: Svaz pěstitelů a zpracovatelů olejnin, Jankovcova 18, 170 37 Praha 7, IČO: 00539406

E-mail: skerik@spzo.cz, tel: 283 099 511, www.spzo.cz

Adresa pro doručování pošty: SPZO, Na Fabiánce 146, 182 00 Praha 8 - Březiněves

Odpovědní redaktori: Ing. Josef Škeřík, CSc., Ing. Roman Hnilička, Ph.D.

Grafická úprava a DTP: Ing. Tomáš Petrtyl (tomas@petrtyl.cz)

Tisk: Tiskárna Mníšek, s.r.o.

Odesílatel: SPZO, Jankovcova 18, 170 37 Praha 7

